

ელენე მეძმარიაშვილი

Elene Medzmariashvili

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტაჲ მეცნიეებათა ფაკულტეტი

Faculty of Humanities

ისტორიის სწავლების გამოწვევები საქართველოში
Challenges of History Teaching in Georgia

საკვანძო სიტყვები: საქათვედოს ისტოიია, მსოფდიო

ისტოიია, ისტოიიის სწავდება

Keywords: History of Georgia, World History, History Teaching

მოხსენებაში განხილულია საქართველოში ისტორიის სწავლების გამოწვევები; დასაბუთებულია, რომ მოსწავლეთა ზოგადსაკაცობრიო ღირებულებების, მათი კომპეტენციების განვითარება სასკოლო განათლების პერიოდშია შესაძლებელი და ამაში განსაკუთრებულ როლს ისტორიის სწავლება თამაშობს. აქედან გამომდინარე, განათლების ეს დარგი სახელმწიფოს პრიორიტეტს უნდა წარმოადგენდეს.

ვინაიდან ისტორია „გადამწყვეტ როლს თამაშობს ისეთი ფუნდამენტური ფასეულობების, როგორიცაა ტოლერანტობა, ურთიერთგაგება, ადამიანის უფლებები და დემოკრატია“ დამკვიდრებაში, ამიტომ ისტორიის გაკვეთილებზე დემოკრატიული ღირებულებების სწავლება ერთ-ერთი საუკეთესო გზაა ამ მიზნის მისაღწევად.

მოხსენება ეფუძნება როგორც ევროსაბჭოს ფუძემდებლურ დოკუმენტებს, ასევე ქართული, ევროპული და ამერიკული ისტორიის სახელმძღვანელოების, არსებული ისტორიის კურიკულუმების კვლევას, აღნიშნულ საკითხზე არსებულ სამეცნიერო ლიტერატურას.

კვლევის შედეგებმა აჩვენა, რომ სხვადასხვა დონეზე სწავლების თანამედროვე უნარების ნაკლებობა, რაც საჭიროა ხარისხიანი ინტერკულტურული განათლების უზრუნველსაყოფად, რჩება პოსტსაბჭოთა განათლების სისტემის ერთ-ერთ მთავარ გამოწვევად. ჩვენს ქვეყნებში საგანმანათლებლო სისტემის რეფორმის ფარგლებში გაწეული დიდი ძალისხმევა ამ მიმართულებით საკმარისი არ არის, რადგან ისტორიული განათლების განვითარება დამოკიდებულია ღირებულებათა სისტემასა და საგანმანათლებლო გარემოზე. ამიტომ აუცილებელია ფუნდამენტური ცვლილებების განხორციელება, მასწავლებლების სათანადო მომზადება, ასევე საბჭოთა წარსულის უკეთ გააზრება

(პოსტსაბჭოთა ქვეყნებში), რაც დაგვეხმარება ისტორიის სწავლების მიზნების განხორციელებაში.

მოხსენებაში შეთავაზებულია კონკრეტული რეკომენდაციები, კერძოდ, შესაბამისი სასწავლო გეგმების შექმნა და მათ საფუძველზე ისტორიის სათანადო სახელმძღვანელოების დანერგა; როგორც დემოკრატიული ფასეულობების დასამკვიდრებლად აუცილებელი ისტორიული ნარატივის შექმნა, ასევე კრიტიკული, დამოუკიდებელი აზროვნების გასავითარებელი სწავლების მეთოდების გამოყენება.

ამის მიღწევა კი შესაძლებელი იქნება აკადემიური ისტორიკოსებისა და ისტორიის მასწავლებლების მჭიდრო თანამშრომლობით. აკადემიური ისტორიკოსების მოვალეობაა შექმნან საკმარისი რესურსები, გამოიკვლიონ ის საკითხები, რომლებიც სათანადოდ არ არის შესწავლილი ჩვენს ისტორიაში, როგორიცაა ეთნიკური, რელიგიური უმცირესობების წვლილი, ქალების როლი ისტორიაში, სხვადასხვა სახის ურთიერთობა ქვეყნის შიგნით, მგრძნობიარე საკითხები, განსაკუთრებით თანამედროვე ცხოვრებაში და ა.შ.

არანაკლებ მნიშვნელოვანია ისტორიის მასწავლებლების მიზანმიმართული გადამზადება, რათა მათ სწორად ასწავლონ სოციალური და პოლიტიკური პრობლემები მულტიკულტურულ საზოგადოებაში, მათ შორის, მგრძნობიარე საკითხები და აღზარდონ ტოლერანტული თაობები.

დაბოლოს, აუცილებელია, რომ „გადაწყვეტილების მიმღებებმა განახორციელონ არსებული ევროპული და ეროვნული რეკომენდაციები, მხარი დაუჭირონ განათლებაში ინტერდისციპლინურ მიდგომებს და შეცვალონ სასწავლო პროგრამების შეფასება საჭირო ცვლილებების/რეკომენდაციების შესაბამისად“.

The report discusses various challenges of teaching history in Georgia; it is substantiated that the development of students' general human values and their competencies is possible during school education, and history teaching plays a special role in this. Therefore, this field of education should be a priority of the state.

Since history „play a vital role in the promotion of fundamental values, such as tolerance, mutual understanding, human rights and democracy“, teaching democratic values in history lessons is one of the best ways to achieve this goal.

The report is based on the basic documents of the Council of Europe, as well as research on Georgian, European and American history textbooks, existing history curricula, and scientific literature on the subject.

The results of the study showed that the lack of modern teaching skills at different levels, which is needed to ensure quality intercultural education, remains one of the main challenges of the post-Soviet education system. The great efforts made within the reform of the educational system in our countries are not enough in this direction, because the development of historical education depends on the value system and the educational environment. Therefore, it is necessary to implement fundamental changes, proper training of teachers, as well as a better understanding of the Soviet past (in post-Soviet countries), which will help us realize the goals of teaching history.

The report offers specific recommendations, namely, creating appropriate curricula and writing appropriate history textbooks based on them; Both the creation of a historical narrative necessary for the establishment of democratic values, as well as the use of teaching methods to develop critical, independent thinking.

This can be achieved through the close cooperation of academic historians and history teachers. It is the duty of academic historians to create sufficient resources to explore issues that are not properly explored in our history, such as the contribution of ethnic, religious minorities, the role of women in history, various types of relationships within the country, sensitive issues, especially in modern life, etc.

Equally important is the purposeful training of history teachers so that they can properly teach social and political problems in a multicultural society, including sensitive issues, and raise tolerant generations.

Finally, it is necessary that "decision-makers implement existing European and national recommendations, support interdisciplinary approaches in education and modify the evaluation of curricula in accordance with the necessary changes/recommendations".